

VII. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИВЧЕННЯ МОВИ

*Блашків Ольга, Ковальчук Любов
(Тернопіль)*

УДК 372.881.11

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК ЛІНГВОМЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА ПОЄДНАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИХ, СОЦІОКУЛЬТУРНИХ, СТРАТЕГІЧНИХ ТА ДИСКУРСИВНИХ ЗНАТЬ

У статті розглянуто різновекторні наукові теорії трактування поняття комунікативної компетентності (єдність мовних професійно-комунікативної й інформаційно-когнітивної компетенцій); основні внутрішні та зовнішні фактори впливу на формування комунікативної компетенції, необхідні умови для комунікативної організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Визначено критерії становлення мовної компетенції (володіння лінгвістичними знаннями, сформованість мовленнєвих навичок; сформованість дискурсивних умінь; адекватне декодування і реалізація комунікативної інтенції).

Ключові слова: *компетенція, комунікативний, формування, мова, спілкування, функції, культура, вправа.*

Завданням вищої школи є підготовка фахівців нової генерації: кваліфікованих, грамотних, мовно компетентних, які б досконало, ґрунтовно володіли діловою літературною мовою у повсякденно-професійній, офіційно-документальній сфері, зокрема набули навичок комунікативно виправданого використання засобів мови, оволоділи мовою конкретної спеціальності, фаху. Акцент переноситься з традиційної настанови – засвоєння відомостей про літературні норми усіх рівнів мовної ієрархії – на формування навичок професійної комунікації, студювання особливостей фахової мови, на розвиток культури мови, мислення і поведінки особистості.

Уміння спілкуватись мовою професії сприяє швидкому засвоєнню спеціальних дисциплін, підвищує ефективність праці, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності та ділових контактах. З огляду на це проблема піднесення рівня мовної грамотності студентів-майбутніх фахівців, культури професійного мовлення набуває особливої актуальності.

Майбутнім фахівцям мова потрібна не як сукупність правил, а як система світобачення, засіб культурного співжиття в суспільстві, самоформування і самовираження особистості. Науково доведено, що стрижневими компонентами професійно-комунікативної діяльності є мовленнєва компетенція і компетентність. Сучасний рівень інформатизації українського суспільства, налагодження ділових контактів з іноземними партнерами невідпинно зростають, що, зрозуміло, вимагає навичок кваліфікованої професійної діяльності в іншомовному середовищі, передбачає оволодіння загальною для певного суспільства іноземною мовою як обов'язковою складовою професійної підготовки майбутнього фахівця. Невід'ємною частиною професійної компетентності сучасного фахівця-економіста мають бути й інтеркультурологічні знання та вміння запроваджувати їх у практику своєї діяльності.

На формування комунікативної компетенції впливає низка внутрішніх та зовнішніх факторів. До внутрішніх належать: мотиваційна сфера; внутрішня позиція особистості; розвиток та становлення власного „Я”, почуття ідентичності особистості. До зовнішніх факторів належать соціальні умови: суспільство, в якому вживається конкретна мова, його соціальна структура, різниця між носіями мови у віці, соціальному статусі, рівні культури та освіти, місці проживання, також різниця у їхній мовленнєвій поведінці в залежності від ситуації спілкування. Постійні зміни, що проходять у нашому житті та житті нашої країни, вимагають високого рівня компетентності в усіх вищезазначених питаннях, адекватної

поведінки у певній соціально-психологічній ситуації для досягнення мети бути високоосвіченою особою.

Поняття комунікативної компетентності впродовж років досліджується багатьма вченими, зокрема, М. Бахтін, В. Вдовіна, П. Гальперина, Г. Данченко, І. Кухти, Н. Сури, Ю. Федоренко, Ю. Яценко та ін.

Метою дослідження є формування комунікативної компетенції студентів у ключі поєднання соціолінгвістичних, соціокультурних, стратегічних та дискурсивних знань.

Так, Н.В. Якса, А.А. Вербицький, П.Я. Гальперин термін комунікативної компетенції трактують як рівень умінь особистості встановлювати та підтримувати контакти з іншими; потребу в спілкуванні, впевненість у собі та власній самооцінці; соціально-ситуативну адаптованість і вільне володіння вербальними й невербальними засобами суспільної поведінки знання, умінь та навички, що забезпечують регуляцію процесу спілкування [2; 3; 10].

У науковій літературі комунікативна компетентність трактується як «здатність спілкування у специфічних ситуаціях (Р. Валетт); здатність враховувати у мовленнєвому спілкуванні контекстуальну доречність і вживаність мовних одиниць для реалізації когнітивної та комунікативної функцій (Н. І. Гез); здатність людини розуміти та відтворювати іноземну мову не тільки вірно, а і відповідно до соціолінгвістичної ситуації реального життя (М. Фіноккіаро); здатність функціонально володіти мовою та умінь висловлюватись, інтерпретувати й обговорювати значення, що охоплюють спілкування між двома та більше особами або між однією особою та письмовим або усним текстом (С. Савіньон) [11, 58]».

Д.Х. Хаймс поняття комунікативної компетенції трактує як найбільш загальний термін для визначення можливостей особи. На його думку, компетентність залежить від знання мови і від вміння використовувати її залежно від ситуації і охоплює декілька секторів: компетенція як граматичність, компетенція як відповідність контекстів; компетенція як прийнятне використання; компетенція як виконання [1].

За В.В. Вдовіним, «проблема комунікативної компетенції розглядається за допомогою комунікативного підходу до вивчення мови», який є «орієнтованим на вивчення мови через спілкування [1, 15]».

Комунікативна організація навчального процесу у вищих навчальних закладах передбачає три основні умови: (1) Спрямованість навчання студента не на здобуття мовних знань, а на вироблення навичок (граматичних, лексичних, фонетичних, мовленнєвих умінь), що забезпечують можливість здійснення іншомовної мовленнєвої діяльності під час спілкування, реалізацію мови в актах. (2) Друга умова, пов'язана з реалізацією принципу комунікативної організації, передбачає комунікативний характер вправ, що використовуються в навчальному процесі для вироблення навичок і мовленнєвих умінь.

(3) Формування у студентів спонукально-мотиваційної фази діяльності – створення потреби в іншомовному мовленнєвому спілкуванні [8].

У межах комунікативного підходу Л. Бахман і А. Палмер вважали, що засвоєння іноземної мови відбувається за принципами засвоєння мовних засобів вираження певної функції. Основна ідея – мова засвоюється через комунікацію, що вимагає активізації існуючих знань («вчитися, щоб вживати») і стимулювання розвитку мовної системи («вживати, щоби вчитися») [11]. Г. В. Данченко наголошує: комунікативна компетентність особистості – це ідейно-моральна категорія, що регулює і синтезує систему ставлень людини [5, с. 34-35]. Н. А.Сура наголошує: «Іншомовна професійно орієнтована комунікація – процес, у межах якого забезпечується потенційна здатність комунікантів реалізувати обмін інформацією іноземною мовою, а також самостійно здійснювати пошук, накопичення й розширення обсягу професійно значущих знань у процесі природного іншомовного професійно орієнтованого спілкування із зарубіжними фахівцями. Комунікативна компетентність є особливим видом професійної компетенції, яка визначається як готовність та здібність до оволодіння предметними, науковими знаннями в професійному спілкуванні» [7].

Погоджуючись зі словами Кухти І. В., на увагу заслуговують праці М.Кенела та М.Свейна, які в моделі комунікативної компетентності виокремлюють чотири компоненти-компетенції:

1) граматичну компетенцію – рівень засвоєння комунікантом граматичного коду, включаючи словниковий запас, правила правопису і вимови, словотворення і побудови речень;

2) соціолінгвістичну компетенцію – уміння доречно використовувати і розуміти граматичні форми у різних соціолінгвістичних контекстах для виконання окремих комунікативних функцій (опису, повідомлення, переконання, запиту інформації тощо);

3) дискурсивну компетенцію, або компетенцію висловлювання – здатність поєднувати окремі речення у зв'язне повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різні синтаксичні і семантичні засоби;

4) стратегічну компетенцію – здатність використовувати вербальні і невербальні засоби при загрозі зриву комунікації у випадку недостатнього рівня компетентності комуніканта або через наявність побічних ефектів [6].

Оскільки сучасні дослідники підкреслюють, що саме стратегічна компетентність «мала неабиякий вплив на подальші наукові дослідження проблеми» [6], докладніше зупинимось на її дослідженні.

Так, поняття «стратегічна компетенція» (СК), як компонент комунікативної, вважається теоретичним фундаментом соціолінгвістики та низки інших споріднених наук і особливо тих, які вивчають взаємозв'язок мови і міжкультурного спілкування та «полягає у досконалому володінні стратегіями вербального та невербального спілкування, які можуть бути задіяними, щоб компенсувати зрив у ньому, викликаний наявними умовами ситуації спілкування, що його обмежують, або недосконалою компетентністю в одній або декількох сферах комунікативної компетенції, і щоб підвищити ефективність процесу спілкування [12]».

У викладанні іноземної мови в студентів-економістів доцільно врахувати те, що на сучасному етапі розробки теорії комунікативної компетенції поняття стратегічної компетенції розвивається у двох напрямках: як комунікативні стратегії та як навчальні стратегії. В той час як комунікативні стратегії мають на меті цілеспрямоване подолання проблем у спілкуванні, навчальні стратегії виступають знаряддям оволодіння іноземною мовою в цілому. Для успішного формування стратегічної компетенції студентів-економістів доречним є вміле поєднання викладачем комунікативних і навчальних стратегій задля вирішення комунікативних завдань. Такими стратегіями можуть бути: сприймання (рецептивні стратегії), продукування (продуктивні стратегії), інтеракція (інтерактивні стратегії), медіація (посередницькі стратегії).

У формуванні комунікативної компетенції, розвитку мовленнєвої взаємодії важливу роль відіграє акмеологічний підхід, орієнтований на створення процесу навчання, адекватного процесу мовленнєвої взаємодії, завдяки моделюванню основних закономірностей мовленнєвого спілкування. Методи даного підходу об'єднують у собі комунікативні цілі: мікронавчання (micro teaching); швидке збирання ідей (brainstorming); навчання через дію (learning through); колективна взаємодія (interactive learning); демонстрація (demonstration); перекодування інформації (information solving); рольові ігри (role-play) [13, 115].

Поряд із зазначеним вище, раціональне поєднання комунікативного підходу та професійного контексту слугує передумовою успішного засвоєння і подальшого активного використання базової наукової та професійної термінології. Продуктивність засвоєння термінів та їх активне використання в усному та писемному іншомовному фаховому мовленні багато в чому залежить від відповідної системи вправ, спрямованих на активізацію вмінь говоріння та слухання, необхідних для застосування цієї термінології у конкретних робочих ситуаціях. Ефективним є поєднання вправ репродуктивного характеру, що виконують ознайомчу функцію, та творчого, що сприяють активному самостійному використанню термінологічної лексики відповідно до виробничої ситуації. Також, доцільно

дати усно тлумачення фаховим термінам іноземною мовою; усну презентацію термінів, їх семантизацію, поєднуваність з іншими словами/термінами, способи деривації, приклади вживання у певних зразках. Вправи творчого спрямування повинні бути складнішими і передбачати більшу самостійність студента при їх виконанні, наприклад: скласти усне висловлювання фахового спрямування, використовуючи професійну термінологію; скласти діалог виробничої тематики, насичений фаховою термінологією студентів даної спеціальності. Застосування таких видів роботи допоможе студентам уникати сліпого калькування при перекладі фахової літератури та написанні текстів професійного спрямування, орієнтує на вживання нормативних форм термінолексем та фахових фразеологічних терміносполучень.

Не менш ефективним, особливо під час організації самостійної роботи студентів, є метод випадків і ситуацій («case method»). Це інтерактивний метод навчання, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів. «Case method» – це опис реальної життєвої ситуації, який використовують як педагогічний інструмент, щоб спровокувати дискусію в навчальній аудиторії. Перевагою цього методу є можливість оптимально поєднувати теорію і практику, що є надзвичайно вагомим у процесі підготовки майбутнього фахівця.

Важливим для досягнення ефективного спілкування є пояснення студентам умов і принципів діалогічного спілкування. Комунікативний вплив при діалогічному спілкуванні ефективний при використанні як вербальних, так і невербальних засобів спілкування. Навчання діалогічному мовленню спрямоване на вивчення закономірностей розгортання діалогу, на виявлення тематичної організації спілкування та розуміння умов успішної комунікації. Навчання діалогічній формі мови передбачає вивчення інтенціональних структур діалогу, які обумовлюють стратегії і тактики комунікантів, аналіз комунікативних компетенцій адресанта, комунікативну компетенцію адресанта і адресата.

Система вправ, спрямованих на оволодіння навичками діалогічного мовлення передбачає:

- вивчення широкого спектра практичного варіювання реплік діалогу, яке лежить в основі породження різноманітних висловів і зумовлює своєрідність структурно-семантичної організації висловлювання, відбір мовних засобів, специфіку комунікативних різновидів реплік;

- оволодіння навичками використання мовленнєвих актів з прагматичними установками на різні ступені впливу, які можуть передавати змістовно-фактичну інформацію про процеси, які відбуваються у навколишньому світі та передавати змістовно-концептуальну інформацію з повідомленням про індивідуально-авторське розуміння подій, процесів, фактів і авторське становлення до них;

- вивчення факторів, які обумовлюють прагматичну варіативність реплік діалогу: типів номінацій, різноманітних засобів інтенсифікації оцінки, специфікаторів прагматичних настанов комунікантів;

- вивчення стратегічної політики, що відображає основні види соціальних процесів, на яких базуються міжособові контакти, при цьому потрібно звернути увагу на те, що асоціативно-спрямовані стратегії можуть відображати прагнення адресата до співпраці, створювати найбільш сприятливі умови для комунікації, а дисоціативно-спрямовані стратегії можуть передбачати контрадикторний характер взаємозв'язку реплік і висловлюють негативне ставлення комуніканта до репліки.

Виходячи з досвіду використання комунікативного підходу при навчанні іноземній мові і в результаті створення навчальних матеріалів, були визначені деякі фактори, урахування яких може сприяти більш результативному використанню комунікативної методики:

- мета навчання, тривалість навчання;
- добре засвоєння системи загальної мови до початку навчання мові спеціальності;

- адаптація мовного курсу зі спеціальності до рівня знань і потреб тих, хто навчається;
- поєднання при навчанні мові спеціальності комунікативного і традиційного методів викладання мови;
- нові підходи до навчального матеріалу: цікавість, здатність викликати дискусію, логічний та змістовний зв'язок з іншими предметами, які вивчаються паралельно;
- забезпечення навчального процесу матеріалами професійного інтересу, які є різноманітними за тематикою, сприяють впровадженню принципів індивідуалізації навчального процесу, спрямовані на стимулювання комунікативної діяльності;
- використання функціонально-комунікативних вправ;
- створення сприятливого психологічного клімату в навчальній групі.

При навчанні ефективному мовленнєвому спілкуванню змінюється роль викладача: він розробляє комунікативні ситуації, організує обговорення тем, впливає на атмосферу заняття, створює умови для активної участі у процесі мовної комунікації кожного студента, виступає партнером студентів по комунікації. Викладач організує процес комунікації, а не вимагає точного відтворення навчального матеріалу. Комунікативна необхідність при мовній діяльності створює ситуації, у яких засвоюються вже вивчені мовні структури.

Не менш важливим етапом формування комунікативної компетенції є створення мультимедійної презентації, що спонукає студентів до усного мовлення. Її використання допомагає викладачу змінити форму навчання з авторитарної на комунікативну, заглиблену в спілкування; вчити мову не аналітично, а критично (формувати здатність висловлюватися, висловлювати думки за рахунок умінь слухати, читати, говорити і писати іноземною мовою); підтримувати ефективну мотивацію та зв'язок із реальним життям для набуття практичних умінь; викликати інтерес до отримання інформаційних повідомлень та відтворення власних; виховувати та розвивати особистість студента одночасно з процесом засвоєння нових знань [5].

Зауважимо, що формування відповідного рівня комунікативної компетенції відбуватиметься за наявності сприятливих дидактичних умов: врахування вікових особливостей студентів; успішна соціалізація та сприятливі соціальні умови; відпрацювання викладачами оптимальних механізмів мовлення; педагогічна майстерність викладача; стимулювання студентів до вивчення мови; впровадження прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів; забезпечення студентів методичними матеріалами, що містять необхідну інформацію для комплексного формування комунікативної компетенції; розвиток пізнавальної діяльності студента; сприятливі умови та комунікативна поведінка співрозмовників; моделювання у навчальному процесі типових ситуацій спілкування.

Формування комунікативної компетенції нерозривно пов'язане із соціокультурними, соціолінгвістичними, стратегічними та дискурсивними знаннями. Комунікативна компетенція як сукупність вищезгаданих складових (мовленнєвої, мовної, дискурсивної, соціокультурної, соціолінгвістичної, стратегічної), тобто здатність людини до іншомовного спілкування, бажання толерантно сприймати інших співбесідників, охоплює різноманітні тематичні сфери людської діяльності: власну особу та особу комуніканта, повсякденне життя, дозвілля, громадсько-політичний устрій, звичаї, національні та культурні традиції, галузі економіки, науки, освіти, культури, спорту, охорони здоров'я, засоби масової комунікації та інформації, світ і всесвіт. Від рівня сформованості навичок і умінь залежить відповідно і рівень володіння мовою [9].

Аналіз наукових праць із поставленої проблеми дозволяє констатувати, що формування іншомовної комунікативної компетентності в економістів передбачає врахування особистісних та професійних детермінант, є невід'ємним компонентом їх професійної компетентності, специфічним видом іншомовного професійно орієнтованого спілкування, що базується як на обсязі знань професійної діяльності (навички логіко-семантичного розуміння іншомовних текстів професійно орієнтованої літератури, використання спеціальних інформаційних джерел), так і на сформованих комунікативних

уміннях, що стосуються сфери спілкування (вміння забезпечити ділові контакти з представниками зарубіжних підприємств і спілкування з іноземними туристами) [11].

Отже, теоретичний аналіз проблеми дослідження дозволяє стверджувати, що іншомовна комунікація можлива за умови володіння суб'єктами іншомовного спілкування мовою як засобом комунікації. Рівень ефективності комунікативного процесу зумовлений рівнем сформованості іншомовної комунікативної компетентності суб'єктів. Виходячи з вищезазначеного, можемо зробити висновок про те, що урахування окреслених особливостей сприятиме формуванню комунікативної компетентності майбутнього економіста як інтегративного особистісно-професійного утворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вдовін В.В. Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови у ВНЗ. / В.В. Вдовін // Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики : [зб. наук. пр.] / відп. ред. Ф. С. Бачевич. – Л. : Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2007. – 140 с. – С. 15–20.
2. Вербицкий А. А. Человек в контексте речи: формы и методы активного обучения / А.А. Вербицкий. – М. : Знание, 1990. – 64 с.
3. Гальперин П. Я. Психология как объективная наука : избр. психологические труды / П.Я. Гальперин; ред. А. И. Подольский; РАО, Московский психолого–социальный ин-т. – М. ; Воронеж : МПСИ : Изд-во НПО «МОДЕК», 2003. – 479с.
4. Данченко Г. В. Психологічні детермінанти розвитку комунікативної компетентності менеджера освіти шкільного рівня: дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: 19.00.07 / Г.В. Данченко. – Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. – К., 2002. – 207 с.
5. Ковальчук Л.О. Використання мультимедійних технологій у процесі вивчення іноземних мов студентами–економістами / Л.О. Ковальчук // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : Науково–теоретичний збірник. – Переяслав–Хмельницький, 2010. - Вип.19. – С. 66–70.
6. Ковальчук Л.О. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови / Л.О. Ковальчук, І.В. Кухта // <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php>
7. Сура Н. А. Іншомовна професійна компетентність: головні принципи та компоненти процесу навчання професійно орієнтованого спілкування / Сура Н. А. // Вісник Луганськ. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2003. – № 4 (60). – С. 190–192.
8. Тарнопольський Б. Методика викладення англійської мови / Б. Тарнопольський. – К. : Вища шк., 1993. – 167 с.
9. Федоренко Ю.П. Формування у старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови : автореф. дис. канд. пед. Наук : 13.00.09 / Ю.П. Федоренко. - Луцьк, 2005. — 20 с.
10. Якса Н. В. Соціально-педагогічний тезаурус: словник / Н. В. Якса. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. – 154 с.
11. Ященко Ю. В. Сутнісний зміст формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ / Ю. В. Ященко // Вісник Черкаського університету : Науково-теоретичний збірник. Серія Педагогічні науки. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького. - Вип. 149. – 2009. – С. 57–60.
12. Щерба Н.С. Застосування методу контент-аналізу до визначення поняття "стратегічна компетенція". Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2006. - № 29. – С 166–169.
13. Basic American Language Instructor Course. – Detence Language Institute, 992. – 115 p.

Блашків О., Ковальчук Л. Формирование коммуникативной компетенции как лингвометодическая проблема единства социолингвистических, социокультурных, стратегических и дискурсивных знаний.

В статье рассмотрены разновекторные научные теории трактовки понятия коммуникативной компетентности (единство языковых профессионально-коммуникативной и информационно-когнитивной компетенций), основные внутренние и внешние факторы влияния на формирование коммуникативной компетенции, необходимые условия для коммуникативной

организации учебного процесса в высших учебных заведениях. Определены критерии становления языковой компетенции (владение лингвистическими знаниями, сформированность речевых навыков; сформированность дискурсивных умений; адекватное декодирование и реализация коммуникативной интенции).

Ключевые слова: компетенция, коммуникативный, формирования, речь, общение, функции, культура, упражнение.

Blashkiv O., Kovalchuk L. Formation of Communicative Competence as a Lingomethodical Problem: Unity of Sociolinguistics, Sociocultura, Strategy and Discourse Skills.

In the article it is researched the multi-vector scientific theory of interpretation of the concept of communicative competence (unity of linguistic vocational communicative and information-cognitive skills); basic internal and external factors of the influence on formation of communicative competence, necessary conditions for communicative organization of the educational process in higher education institution. The authors determined the criteria of development of linguistic competence (possession of linguistic knowledge, formation of speech skills, formation of discursive skills, adequate decoding and implementation of communicative intention).

Keywords: competence, communicative, formation, language, communication, function, culture, exercise.

Наталія Дзюбишина
(Рівне)

УДК 81'243:37(07)

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті розглянуто шляхи формування стратегій навчання іноземних мов, визначено основні методи і техніки, які використовуються для дослідження цих стратегій. Окреслено основні чинники, які впливають на вибір стратегій навчання іноземних мов і на частоту їх використання у процесі навчання.

Ключові слова: стратегії навчання, знання іноземних мов, техніки і методи дослідження.

Сучасні зміни в суспільстві посилили потребу в особистості, здатній будувати діалог з представниками різних лінгвоспівтовариств. Важливу роль у цьому відіграють знання іноземних мов. Ефективне навчання іноземних мов потребує орієнтації навчального процесу на активну самостійну роботу учнів, створення умов для їхнього самовиразу та саморозвитку, забезпечення відповідного освітнього середовища для формування їхньої особистісної активності [1, с. 151]. А цьому, безперечно, сприяє вибір оптимальних стратегій навчання іноземних мов.

Стратегії навчання можна розглядати як комплекси дій, які використовуються учнями для полегшення здобування, запам'ятовування, відтворення і використання інформації в процесі навчання іноземної мови.

Проблемою дослідження стратегій навчання іноземних мов займалися як вітчизняні (Петровський А.В., Леонтьєв А.Н., Зимня І.А., Китайгородська Г.А.), так і зарубіжні вчені (Адамс М., Браун А., Едмонсон У., Хаус Ю., Оксфорд Р., Влчкова К., Майер Р., Мареш Й.).

Метою статті є визначити шляхи формування стратегій навчання іноземних мов, виділити методологічні підходи до їх дослідження та окреслити основні чинники, які впливають на використання стратегій.

Важливою вихідною точкою для дослідження стратегій навчання є когнітивістичний погляд на стратегію і окреслення стратегій навчання як комплексної когнітивної навички. Як і інші комплексні когнітивні навички, стратегія проходить когнітивною, асоціативною та автономною стадіями засвоєння. У когнітивній стадії використання стратегії засноване на декларативних знаннях, воно вимагає входу до короткотривалої пам'яті. Індивід усвідомлює